

mestna knjižnica ljubljana

februar
2024

Letno poročilo MKL 2023

Delovanje kompetenčnih centrov

Učni center MKL in Pionirska - CMKK

1 Kompetenčna centra Mestne knjižnice Ljubljana

Komisija za kompetenčne centre pri Združenju splošnih knjižnic je MKL podelila javno formalno priznani status za izvajanje nalog dveh nacionalnih kompetenčnih centrov:

- Učni center Mestne knjižnice Ljubljana je pridobil naziv kompetenčni center za stalno strokovno izobraževanje in usposabljanje knjižničarjev in strokovne javnosti.
- Pionirska – Center za mladinsko književnost in knjižničarstvo kot kompetenčni center skrbi za diseminacijo rezultatov strokovnega in raziskovalnega dela na področju mladinskega knjižničarstva in promocije branja, izmenjavo znanj in strokovnih pogledov z drugimi sorodnimi področji in skupen razvoj bibliopedagoških aktivnosti.

Podrobno poročilo Učnega centra in Pionirske kot nacionalnih kompetenčnih centrov za leto 2023 je priloga tega vsebinskega poročila in njegov sestavni del.

1.1 Kompetenčni center za izobraževanje knjižničarjev in strokovne javnosti

Izvajalec	Učni center Mestne knjižnice Ljubljana
Pridobljen status kompetenčnega centra	Komisija za kompetenčne centre pri Združenju splošnih knjižnic je 6. 12. 2021 Učnemu centru MKL podelila status kompetenčnega centra za izobraževanje knjižničarjev in strokovne javnosti.
Partnerji	<ul style="list-style-type: none">- Andragoški center Slovenije- Cene Štupar – Center za izobraževanje Ljubljana- Institut informacijskih znanosti- Narodna in univerzitetna knjižnica, Oddelek za izobraževanje, razvoj in svetovanje (IRIS)- Slovenske knjižnice (OOK, splošne knjižnice, drugi tipi knjižnic)- Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo- Združenje splošnih knjižnic- Zveza bibliotekarskih društev Slovenije
Namen kompetenčnega centra	<p>Namen vzpostavitve kompetenčnega centra je uveljavitev Učnega centra MKL kot centra za potrebe izobraževanja slovenskih splošnih knjižničarjev. Pridobivanje novih in posodobitev obstoječih znanj izboljšuje kompetence vsakega posameznega knjižničarja in celotne knjižnice in s tem omogoča poglobljeno strokovno in učinkovito delovanje ter razvoj splošnih knjižnic, da bodo lahko služile svoji lokalni skupnosti in odgovarjale na vse vrste izzivov.</p> <p>Učni center MKL je v prvi vrsti namenjen izobraževanju in usposabljanju za delo v splošnih knjižnicah in s svojim delovanjem dopolnjuje izobraževalne programe NUK-a, IZUM-a in ZBDS.</p> <p>Na nove izzive pri delovanju in razvoju lahko knjižnice odgovorijo samo z ustrežnejše usposobljenimi zaposlenimi, ki se dodatno izobražujejo in nenazadnje z lastnim zgledom podpirajo procese vseživljenjskega učenja v družbi. Z novimi znanji in njihovim pretokom med zaposlenimi so knjižnice korak bliže modelu, ki omogoča rast tako na področju zadovoljevanja potreb uporabnikov kot tudi na področju doseganja zadovoljstva zaposlenih.</p> <p>Delovanje knjižnic v spremenjenih razmerah zahteva strateško upravljanje in zagotavljanje storitev, ki ju prek ustreznih programov strokovnega izobraževanja, izmenjave inovativnih praks in strokovnih srečanj izvaja usposobljeno knjižničarsko osebje.</p> <p>Učni center MKL kot kompetenčni center podpira vlogo območnih knjižnic (OOK) pri nadaljnjem razvoju splošnih knjižnic, Učni center bo prioritarno pripravljati programe za zaposlene v OOK ter jih usklajeval in načrtoval z njimi.</p> <p>Učni center MKL (ustanovljen 2014) se je že v preteklosti s svojim konceptom in programom izobraževanja na nacionalni ravni</p>

	<p>uveljavil kot center za izobraževanje slovenskih (splošnih) knjižničarjev. Pripravljamo izobraževanja z različnih strokovnih področij, pomembnih za učinkovito in kakovostno delo v knjižnici ter spremljamo in usklajujemo potrebe po izobraževanjih na nacionalnem nivoju prek redne evalvacije izobraževanj.</p>
<p>Opredelitev ciljne skupine uporabnikov</p>	<p>Učni center MKL izvaja programe strokovnega izpopolnjevanja in izobraževanja za slovenske knjižničarje, študente bibliotekarstva in drugih študijskih smeri ter širšo strokovno javnost.</p>
<p>Pričakovani splošni cilji</p>	<p>Učni center MKL v vlogi kompetenčnega centra za stalno strokovno izobraževanje in usposabljanje knjižničarjev in strokovne javnosti predstavlja pomemben element njihovega kariernega razvoja.</p> <p>Deluje kot središče znanja in oblikovanja razvojnih smernic na svojem specializiranem strokovnem področju. Za učinkovito usposabljanje in izobraževanje knjižničarskega osebja je smiselna povezava vseh izvajalcev strokovnih izpopolnjevanj na področju knjižničarstva, ki bo na nacionalnem nivoju spremljala in usklajevala potrebe po izobraževanjih.</p>
<p>Doseženi izvedbeni cilji v letu 2023</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Razvijanje Učnega centra MKL kot kompetenčnega centra za izobraževanje knjižničarjev in strokovne javnosti. - Razvoj učnih vsebin za različne skupine zaposlenih v splošnih knjižnicah. - Oblikovanje zaključenih tematskih izobraževalnih paketov (lahko branje, predstavitev zbirk fotografskega in video gradiva, upravljanje s knjižnično zbirko) za knjižničarje iz splošnih knjižnic in priprava letnega kataloga izobraževanj. - Usposabljanje za znanja na področju IKT v e-učilnici MKL in permanentno posodabljanje in nadgrajevanje vsebin v e-učilnici. - Aktivno sodelovanje na posvetih, objave v strokovnem tisku in članstvo v strokovnih telesih. - Predstavitev možnosti sofinanciranja projektov v okviru programa Erasmus+ za knjižničarje. - Prijava, oblikovanje in izvajanje programov mobilnosti za zaposlene v MKL, slovenske in tuje študente ter knjižničarje. - Organizacija mednarodnega posvetovanja Knjižnica, srce mesta. - Ciljno usposabljanje vsebinsko ožje specializiranih informatorjev. - Opolnomočenje knjižničarjev za članstvo v mednarodnih strokovnih telesih in druge oblike udejstvovanja v tujini. - Dvig samopodobe o sposobnostih knjižničarjev s pomočjo stalnega strokovnega usposabljanja.
<p>Izvedene aktivnosti v letu 2023</p>	<p>Koordinatorjem iz slovenskih območnih knjižnic smo ponudili izobraževalne vsebine, ki jim bodo v podporo pri uspešnejšem izvajanju posebnih nalog območnosti. Nadaljevali smo tudi izobraževanja za knjižničarje regije za nove naloge v knjižnicah.</p> <p>1. Izvedba novih izobraževanj na področjih:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Animacija in interaktivne vsebine, - ChatGPT in umetna inteligenca v knjižnicah, - delo s starejšimi, - izobraževanje za pripovedovalce pravljic, - lahko branje, - organizacija in izvedba festivala, - predstavitev Pravilnika o pogojih za izvajanje knjižnične javne službe, - predstavitev zbirk fotografskega in video gradiva različnih inštitucij, - ranljive skupine (gluhi in naglušni, priseljenci),

	<ul style="list-style-type: none"> - sodobni mediji, kultura in podobe literature, - svetovanje za branje, - uporaba in administracija platforme za izposajo zvočnih knjig Audibook, - upravljanje s knjižnično zbirko, - verodostojnost virov, - video produkcija. <p>2. Nadaljevanje izobraževanj:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 3D-tiskanje, - Excel 2019, - Knjigoveštvo za hitro in enostavno popravilo knjig v knjižnici, - Napredovanja v bibliotekarstvu, - Obdelava fotografij, - Predstavitve založniških programov, - Pridobivanje sponzorjev in donatorjev, - Risanje figur s 3D-pisalom, - Strategije iskanja knjižnega gradiva, - Svetovanje za branje in (ne)formalna biblioterapija, - Uporaba navigacije Google Zemljevidi, - Uporaba programov za videokonference. <p>Petim knjižničarjem iz slovenskih splošnih knjižnic (Mestna knjižnica Kranj, Knjižnica Franceta Balantiča Kamnik, Mestna knjižnica Grosuplje, Knjižnica Jožeta Udoviča Cerknica) smo omogočili brezplačno udeležbo na izobraževanju »Dungeons and Librarians: the Quest for Gamified Reading Promotion II«, ki je potekalo med 1. in 8. oktobrom 2023 v Litvi.</p> <p>Knjižnici Mirana Jarca Novo Mesto in Mariborski knjižnici smo osebno svetovali pri prijavi za pridobitev akreditacije Erasmus+ (telefonski pogovor, online sestanek, elektronska pošta).</p> <p>Pripravili smo šesto mednarodno enodnevno strokovno posvetovanje Knjižnica, srce mesta 2023, ki je obravnavalo občansko znanost. Organizirali smo tudi tretje srečanje Slovanski fokus, ki je obravnavalo literaturo vzhodnoslovanskih dežel.</p> <p>V okviru promocije družinskega branja Ciciuhec smo organizirali strokovna predavanja za mentorje družinskega branja/vzgojitelje v vzgojno-izobraževalnih zavodih, mladinske knjižničarje v splošnih knjižnicah in starše predšolskih otrok (Predstavitve knjižnih novosti za otroke in Oblike motiviranja za branje v vrtcih in v družinah).</p>
Doseženi rezultati rednega dela kompetenčnega centra	<ul style="list-style-type: none"> - Celovita in sistematična ponudba izobraževalnih vsebin, relevantnih za delo v knjižnicah. - Celostni strokovni razvoj zaposlenih v knjižnicah. - Bolj kakovostno delo slovenskih knjižničarjev. - Primerljiv obseg strokovnega znanja v splošnih knjižnicah. - Izboljšanje ravni pismenosti med knjižničarji in posledično med uporabniki. - Priprava in izvedba skupnih projektov. - Utrjevanje vloge Učnega centra MKL kot ponudnika izobraževanj za delo v splošnih knjižnicah na nacionalni in mednarodni ravni. - Vzpostavljanje izobraževanja kot motivacijskega orodja za delo zaposlenih. - Nove oblike sodelovanja in partnerstev z drugimi organizacijami in posamezniki.
Način izvedbe	V sodelovanju z zunanjimi izvajalci smo v okviru Učnega centra MKL pripravili izobraževalne sklope, posebej prilagojene slovenskim splošnim knjižnicam. Del izobraževanj, pri katerih vsebina in način dela sta to dopuščala, smo organizirali v hibridni ali virtualni obliki.

Nadzor nad kakovostjo izvedbe	Kakovost izvedenih izobraževanj redno spremljamo s pomočjo evalvacijskih vprašalnikov, ki jih izpolnijo udeleženci.
Pričakovani pozitivni učinki na razvoj knjižnične dejavnosti	<p>Pridobivanje novih in posodobitev obstoječih znanj izboljšuje kompetence vsakega posameznega knjižničarja in celotne knjižnice in s tem omogoča poglobljeno strokovno in učinkovito delovanje ter razvoj splošnih knjižnic, da bodo lahko služile svoji lokalni skupnosti in odgovarjale na vse vrste izzivov.</p> <p>Učni center MKL je v prvi vrsti namenjen izobraževanju in usposabljanju za delo v splošnih knjižnicah, s svojim delovanjem pa dopolnjuje izobraževalne programe NUK-a, IZUM-a in ZBDS. Knjižnice bodo odgovorile na nove izzive pri delovanju in razvoju z ustrezneje usposobljenimi zaposlenimi, ki se dodatno izobražujejo in z lastnim zgledom podpirajo procese vseživljenjskega učenja v družbi. Z novimi znanji in njihovim pretokom med zaposlenimi se bodo knjižnice razvijale na področju zadovoljevanja potreb uporabnikov kot tudi na področju doseganja zadovoljstva zaposlenih.</p> <p>Učni center MKL bo kot kompetenčni center podpiral vlogo območnih knjižnic (OOK) pri nadaljnjem razvoju splošnih knjižnic, Učni center bo poseben poudarek namenjal pripravi programov za zaposlene v OOK za nova znanja in kompetence, ter jih usklajeval in načrtoval z njimi.</p> <p>S svojim konceptom in programom izobraževanj na nacionalni ravni podpira izobraževanje in posledično učinkovito in kakovostno delo slovenskih (splošnih) knjižničarjev. Potrebe po izobraževanjih na nacionalnem nivoju spremljamo in usklajujemo prek redne evalvacije izobraževanj.</p>
Dostopnost rezultatov	<p>Učni center ima javno objavljene smernice za svoje delovanje (https://issuu.com/knjiznica ljubljana/docs/model_stalnega_strokovnega_izpopoln?e=1246915/11617534).</p> <p>Posnetki izobraževanj in strokovnih dogodkov so objavljeni na YouTube profilu MKL (https://www.youtube.com/user/MestnaKnjiznicaLJ).</p>
Oblike predstavitve rezultatov	<p>Diseminacijo rezultatov Učnega centra MKL izvajamo na lokalni, regionalni, nacionalni in mednarodni ravni, tako za strokovno javnost na področju bibliotekarstva kot tudi izobraževanja odraslih ter tudi za splošno zainteresirano javnost.</p> <p><u>Regionalna raven</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Predstavitve na delovnih srečanjih splošnih knjižnic Osrednjeslovenske regije v okviru izvajanja posebnih nalog OOK, pisno obveščanje o aktivnostih Učnega centra MKL. - Neposredni pogovori in sodelovanja z zunanjimi sodelavci, s katerimi sodelujemo pri različnih projektih s področja izobraževanja (CDI Univerzum, Center za izobraževanje Ljubljana - Cene Štupar, Mestna občina Ljubljana, Oddelek za kulturo, Javna agencija za knjigo, različna društva ipd.). <p><u>Nacionalna raven</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Pisni prispevki v obliki člankov, poročil, predstavitev, vabil ipd. v naslednjih medijih: <ul style="list-style-type: none"> o revija Knjižnica, o Knjižničarske novice, o spletna stran slovenskih splošnih knjižnic, http://www.knjiznice.si, o spletna stran MKL, http://www.mkli.si, o družbena omrežja MKL (Facebook, Twitter, Instagram, TikTok), o EPALÉ: osrednja spletna platforma za področje izobraževanja odraslih v Evropi, https://epale.ec.europa.eu/sl,

	<ul style="list-style-type: none"> ○ e-Novičke Andragoškega centra Slovenije, https://www.acs.si/projekti/druge-dejavnosti/enovicke-ac/. - Katalog izobraževanj Učnega centra MKL – objava na spletni strani, pošiljanje po mailu direktorjem slovenskih splošnih knjižnic, objava na družbenih omrežjih. - Objava posnetkov izobraževanj in strokovnih dogodkov na YouTube profilu MKL. - Prispevki zaposlenih na strokovnih srečanjih v Sloveniji. - Posredovanje rezultatov kulturnim in izobraževalnim organizacijam in preko članstva v različnih strokovnih telesih in združenjih vpliv na politike izobraževanja. - Predstavitve študentom bibliotekarstva in andragogike na študijski praksi. <p><u>Mednarodna raven</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Organizacija bienalnega mednarodnega posvetovanja Knjižnica, srce mesta. - Prispevki zaposlenih na strokovnih srečanjih v tujini. - Prispevki na spletni strani NAPLE Sister Libraries, https://www.naplesisterlibraries.org/. - Predstavitve partnerjem, s katerimi sodelujemo v mednarodnih projektih. <p>Predstavitve v okviru mednarodnih študijskih obiskov in mobilnosti zaposlenih.</p>
--	--

Poudarki dela kompetenčnega centra v letu 2023

Na podlagi analize potreb slovenskih splošnih knjižnic smo v letu 2023 organizirali kompleksnejša izobraževanja z naslednjih področij: organizacija in vodenje bralnih skupin, organizacija in izvedba festivala, predstavitve zbirke fotografskega in video gradiva različnih inštitucij, upravljanje s knjižnično zbirko in lahko branje. Pri tem so sodelovali uveljavljeni izvajalci iz različnih institucij, predvsem strokovnjaki iz slovenskih splošnih knjižnic in drugih kulturnih ustanov.

Pripravili smo šesto mednarodno enodnevno strokovno posvetovanje Knjižnica, srce mesta 2023, ki je obravnavalo občansko znanost. Organizirali smo tudi tretje srečanje Slovanski fokus, ki je obravnavalo literaturo vzhodnoslovanskih dežel.

Mednarodno sodelovanje spodbujamo s pomočjo mobilnosti zaposlenih. V programu Erasmus+, Ključni ukrep 1, Učna mobilnost posameznikov v izobraževanju odraslih smo v okviru Akreditacije Erasmus za splošno izobraževanje odraslih za področje mobilnosti zaposlenih izvedli tri mobilnosti osebja v obliki sledenja na delovnem mestu. Tri zaposlene so obiskale Oodi, mestno knjižnico Helsinki, Finska, dve zaposleni Deichman, mestno knjižnico Oslo, Norveška, in tri mestno knjižnico Jonava, Litva. Izvajali smo vsebinske, jezikovne, kulturne in organizacijske priprave za mobilnost, evalvacijo ter aktivnosti za promocijo mobilnosti in razširjanje rezultatov. Sodelovali smo pri aktivnostih nacionalne agencije, kot so srečanja pogodbenikov, sprotno spremljanje in evalvacija, izobraževanja za pripravo končnih poročil in uporaba relevantnih orodij. Poročali smo o izvedenih dejavnostih in pripravili prijavo za pridobitev sredstev za naslednji krog. Mobilnosti so namenjene strokovnemu razvoju zaposlenih, zaposleni obiskujejo partnerske organizacije, ki imajo ustrezne izkušnje in znanja. Svoje izkušnje s pripravo, organizacijo in izvedbo mobilnosti delimo z vsemi slovenskim splošnimi knjižnicami.

Mednarodno sodelovanje smo še širili in poglobljali kot partner v projektu Setting up a Reading Motivator in the Digital Age v programu Erasmus+, KA220-SCH - Sodelovalna partnerstva na področju splošnega šolskega izobraževanja. Projekt je namenjen vpeljavi novih pristopov pedagogike branja za užitek v osnovne šole. V letu 2023 smo se udeležili uvodnega in projektnega sestanka partnerjev ter treh sestankov s koordinatorjem. Na sestankih s koordinatorjem smo se seznanili z rezultati pilotnega vprašalnika za učence, na podlagi katerega bodo določeni profili pristopov k branju in načrtovali tečaj za bralne motivatorje v letu 2024. O rezultatih sproti obveščamo vse splošne knjižnice, ki bodo naše izkušnje lahko uporabile pri delu z mladimi bralci.

Program dela in nabor izobraževanj smo usklajevali z vsemi deležniki na področju strokovnega izpopolnjevanja knjižničarjev in druge strokovne javnosti (IZUM, Združenje splošnih knjižnic, ZBDS, NUK, FF UL idr.), s katerimi v skladu s strateškimi usmeritvami slovenskih splošnih knjižnic na nacionalnem nivoju spremljamo in usklajujemo potrebe po izobraževanjih.

1.2 Kompetenčni center za področje mladinskega knjižničarstva

Naziv	Kompetenčni center za področje mladinskega knjižničarstva
Izvajalec	Pionirska – Kompetenčni center za mladinsko književnost in knjižničarstvo (v nadaljevanju Pionirska)
Pridobljen status kompetenčnega centra	Komisija za kompetenčne centre pri Združenju splošnih knjižnic je 6. 12. 2021 Pionirski podelila status kompetenčni center za diseminacijo rezultatov strokovnega in raziskovalnega dela na področju mladinskega knjižničarstva in promocije branja, izmenjavo znanj in strokovnih pogledov mladinskega knjižničarstva z drugimi sorodnimi področji in skupen razvoj bibliopedagoških aktivnosti.
Partnerji	<p>Pri svojem delu, zlasti pa v zvezi s Priročnikom za branje kakovostnih mladinskih knjig, Pionirska sodeluje in se povezuje z različnimi partnerskimi ustanovami, pa tudi posamezniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vključevanje zunanjih sodelavcev, prepoznavnih strokovnjakov s področja mladinske književnosti, knjižničarstva in promocije branja, v delo strokovnega odbora Priročnika za branje kakovostnih knjig in drugih strokovnjakov za pregled posameznih knjižnih področij, npr. oblikovanje, ilustracije, prevodi in druga strokovna področja; - v letu 2021 je vzpostavljena povezava z Zvezo bibliotekarskih društev (ZBDS) in podpisan je bil sporazum o skupnem vsakoletnem podeljevanju priznanj zlata hruška; - sodelovanje s šolskimi in splošnimi knjižnicami, vrtci, šolami po Sloveniji in v tujini pri širjenju promocije kakovostne mladinske knjige, zlatih hrušk; - sodelovanje v bralno-spodbujevalnih akcijah s Slovensko sekcijo IBBY in drugimi akterji s področja promocije branja in bralne kulture; - medresorsko sodelovanje (Ministrstvo za kulturo, MIZŠ, z drugimi ministrstvi, Kulturni bazar); - sodelovanje z Društvom Bralna značka Slovenije – ZPMS (priporočilni sezname, izobraževanja); - s Cankarjevim domom (Kulturni bazar); - z RTV Slovenija – ob programih za mlade, Male sive celice (Prebrane zlate hruške); - s knjižnimi založniki in knjigotržci pri GZS ter Organizacijskim odborom slovenskega knjižnega sejma; - sodelovanje s Knjigarno Konzorcij ob tradicionalni razstavi zlatih hrušk v izložbi knjigarne, ki jo vsako leto pripravi prepoznaven slovenski ilustrator, in pri dogodkih v Knjigarni Konzorcij v mesecu januarju (Mesec zlatih hrušk) ter prodajni razstavi Bologna po Bologni; - Andragoški center Slovenije (sodelovanje na področju bralne pismenosti); - Bralno društvo Slovenije (Strokovne srede, posvetovanja); - Javna agencija za knjigo RS (projekt Rastem s knjigo, priprava gradiv za nacionalno raven); - Kinodvor Ljubljana (sodelovanje pri Priročniku, Strokovnih sredah, Kinodvor priporočila); - sodelovanje z zlatimi založniki, prejemniki znaka in/ali priznanja zlata hruška; - MOL, Oddelek za kulturo (sodelovanje v projektu Ljubljana bere); - redni prispevki v revijah: Bukla, Otrok in knjiga idr.; - Filozofska fakulteta; - Vodnikova domačija; - ARGO, University of Bologna, University Library "Livres au Trésor" and the Research Centre "Pléiade" of the University Sorbonne Paris Nord, University of Vigo, School of English – Dublin City University, Regional Public Library "Petko Rachev Slaveikov (v okviru projekta G-BOOK 2).
Namen kompetenčnega centra	Pionirska je s svojim strokovnim delom dokazala, da je sposobna izvajati vse naloge, ki izhajajo iz statusa kompetenčnega centra. Leta 1963 je od NUK dobila naloge republiške matične službe za javne pionirske in šolske

knjižnice. To funkcijo je opravljala do leta 1985, ko je prišlo do upravnih sprememb, ki so vplivale tudi na formalno delitev nalog v knjižničarstvu. Kljub temu je Pionirska nadaljevala s tovrstnim delom in ga nadgradila.

Danes se Pionirska povezuje domala z vsemi ustanovami s področja bralne kulture in bralne pismenosti na Slovenskem, pa tudi z drugimi kulturnimi ustanovami, s katerimi sodeluje pri različnih projektih, kjer se srečujejo otroci in knjige.

Pionirska, edina v Sloveniji in ena redkih v Evropi in svetu, izvaja celoletno vrednotenje mladinske poučne in leposlovne knjige za mladino, rezultate svojega dela pa javnosti vsako leto predstavi v podrobnem pregledu, ki ga objavi v Priročniku za branje kakovostnih mladinskih knjig. Redno pripravlja izobraževanja (Strokovne srede) in simpozije za strokovno in laično javnost za področje mladinskega knjižničarstva in mladinske literature.

Aktivnosti Pionirske, ki so namenjene slovenskim splošnim in šolskim knjižnicam:

Od leta 2010 dalje Pionirska vsako leto zaključi vrednotenje mladinskih knjig s Praznikom zlatih hrušk na Slovenskem knjižnem sejmu, kjer podeli znake za kakovost (zlata hruška) in priznanja zlata hruška v štirih kategorijah najboljšim slovenskim založnikom.

<https://www.mklj.si/Pionirska/zlate-hruske/>

<https://www.youtube.com/watch?v=NjhYucAbsfU>

Od leta 2012 dalje na spletni strani Mestne knjižnice Ljubljana omogoča pregled sprotne vrednotenja novo izdanih knjig z iskalnikom Knjigometer.

<https://www.mklj.si/Pionirska/knjigometer/>

Je pobudnica iskanja novih praktičnih rešitev in teoretičnih razmišljanj o vlogi postavitve leposlovnega gradiva, ki jo je, po bralnih perspektivah, realizirala leta 2010. Z njo je preusmerila vlogo postavitve knjižničnega gradiva iz namembnosti za določeno starostno obdobje v sporočilnost.

<https://www.mklj.si/wp-content/uploads/2021/04/pionirska-shema-postavitve.pdf>

Ob 2. aprilu, mednarodnem dnevu knjig za otroke, že več let pripravlja bralno-spodbujevalne akcije skupaj s Slovensko sekcijo IBBY, ki je hkrati tudi promocija zlatih hrušk oziroma kakovostnega branja. Tudi ob letošnji celoletni BSA je otroke in mlade povabila k sodelovanju in razpisala dva natečaja, likovnega in literarnega.

<https://www.mklj.si/novice/bralnospodbujevalna-akcija-2023/>

5. aprila so se na aprilskem simpoziju, z naslovom Posebne knjige – posebne zgodbe, sodelujoči s svojimi prispevki dotaknili knjig, ki govorijo o otrocih ali so namenjene otrokom in ubesedujejo težke teme odraščanja, tudi duševne motnje, s katerimi se otroci in mladi spopadajo v pokoronskem obdobju, in mladim s posebnimi potrebami ter knjig, ki imajo moč, da lahko zdravijo in tolažijo. Simpoziju so udeleženci (bilo jih je 90) namenili visoko oceno.

Promocija BSA in simpozija ob 2. aprilu za namen Bralne čajanke (Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS):

<https://www.youtube.com/watch?v=I5fcrQOjY1Q>

Prispeva številne tematske sezname in e-gradiva v medresorskih sodelovanjih (Ministrstvo za kulturo in druga ministrstva), predstavljenih na Kulturnem bazarju, ki so hkrati tudi promocija kakovostnega branja, zlatih hrušk.

<https://kulturnibazar.si/wp-content/uploads/2023/07/lzbor-literature-hrana-in-prehrana-prenovljen-2023.pdf>

	<p>https://kulturnibazar.si/wp-content/uploads/2023/09/ETS_2023_-sport-in-gibanje_-izbor-literature_2023_pdf.pdf</p> <p>https://www.nasasuperhrana.si/tradicionalni-slovenski-zajtrk/wp-content/uploads/2023/11/KB_tradicionalni_slo_zajtrk_2023_F.pdf</p> <p>Vrednotenju neknjižnega gradiva v knjižnicah, in sicer igranih, risanih, dokumentarnih filmov za otroke in mlade, se je Pionirski pridružil tudi Kinodvor, s sloganom: Kinodvor priporoča. https://www.kinodvor.org/kinobalon-seznam-priporocenih-dvdjev/</p>
Oprelitev ciljne skupine uporabnikov	<p>Pionirska izvaja svojo dejavnost za:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mladinske in šolske knjižničarje, - vzgojitelje, učitelje, mentorje, študente, - strokovnjake s področja mladinske književnosti in drugih sorodnih področij, - avtorje, - založnike, - urednike, - knjigotržce, - različne ustanove in posameznike, ki svoje delo profesionalno povezujejo s področjem knjige, bralno kulturo in pismenostjo, - starše.
Pričakovani splošni cilji	<p>Pionirska je uveljavljen kulturno-informacijski člen, ki povezuje mladinske oddelke splošnih knjižnic, šolske knjižnice, avtorje, založnike, urednike, knjigotržce ter različne ustanove in posameznike, ki svoje delo profesionalno povezujejo s področjem knjige, bralno kulturo in pismenostjo. Laični in strokovni javnosti posreduje celostne informacije o mladinski literaturi in mladinskem knjižničarstvu in ob tem izpostavlja vidik vrednotenja in promoviranja kakovostne knjige za otroke in mlade.</p>
Doseženi izvedbeni cilji v letu 2023	<p>Dopolnjevanje Knjigometra, seznama naslovov iz tekoče knjižne produkcije leta, ki jih priporočamo za umestitev v knjižnično zbirko. Posodabljam ga dvakrat na mesec. S Knjigometrom knjižnicam pomagamo pri odločitvah o nabavi knjig za svojo zbirko, širša javnost pa pridobi informacije o najnovejšem kakovostnem branju. Dostopen je na spletni strani knjižnice. Snovanje in prvi informativni sestanki nove delovne skupine MKL (DS za zlate hruške).</p> <p>Priprava in prevod besedil za publikacijo Zlate hruške za vse za potrebe Bolonjskega knjižnega sejma.</p>
Izvedene aktivnosti v letu 2023	<p>Koledar Strokovnih sred v letu 2023:</p> <p>25. januar Mesec zlatih hrušk, predstavitev knjig, prejemnic priznanj zlate hruška 2022, obletnica revije Otrok in knjiga</p> <p>5. april Aprilski simpozij - Posebne knjige – posebne zgodbe</p> <p>10. maj Predstavitev novejših mladinske knjižne produkcije</p> <p>13. september Začetek nove bralne sezone (predstavitev z ustanovami in društvi s področja bralne kulture)</p> <p>11. oktober Predstavitev nacionalnega projekta JAK Rastem s knjigo za OŠ in SŠ</p> <p>15. november Predstavitev Priročnika za branje kakovostnih mladinskih knjig 2023</p> <p>Razveseljivo je, da se Strokovnih sred udeležujejo tudi bodoči bibliotekarji, študentje Oddelka za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo s profesoricama, prof. dr. Alenko Šauperl, doc. dr. Sabino Fras Popovič.</p> <p>V novembru smo izdali <u>Priročnik za branje kakovostnih mladinskih knjig 2023</u> (pregled produkcije iz leta 2022) z naslovov Ne(u)sliš(a)na mladost. Priprava Priročnika temelji na letošnjem rednem delu strokovnega odbora Priročnika in posvetovanjih z vabljenimi strokovnjaki. Število vrednotenih naslovov je še naraslo, pregledali in ocenili smo več kot 1.000 knjig.</p>

Zlate hruške so knjižničarsko vrednotenje knjig za otroke in mlade. Z znakom za kakovost označujemo izbor odličnih knjig za promocijo dobrega branja. S priznanji zlata hruška, ki jih podeljujemo v štirih kategorijah pa nagradujemo in spodbujamo odličnost založniškega dela. Pri podelitvi priznanj zlata hruška partnersko sodelujemo že tretje leto z Zvezo bibliotekarskih društev Slovenije. Zlate hruške, ki imajo v skladu s sprejeto nacionalno strategijo razvijanja bralne pismenosti velik potencial, so s Priročnikom za branje kakovostnih mladinskih knjig tudi sprejete v šolski kurikulum kot priporočilo učiteljem (Dopolnjen učni načrt za slovenščino iz leta 2018).

110 naslovov novosti in prenovljenih izdaj iz leta 2022 je prejelo znak za kakovost zlata hruška.

Bibliografske zapise v katalogu COBISS smo ustrezno dopolnili s podatki o nagradah – priznanje zlata hruška oz. znak za kakovost zlata hruška.

Na novembrskem Prazniku zlatih hrušk, ki je potekal v okviru 39. Slovenskega knjižnega sejma, smo gostili zlate založnike ter podelili priznanja zlata hruška.

Priznanja so prejele naslednje knjige:

v kategoriji izvirna slovenska mladinska leposlovna knjiga sta priznanje prejeli dve knjigi:

Tik je šel v gozd po drva / Miha Hančič in Ram Cunta. Zavod VigeVageKnjige, 2022.

Kdo je kriv, da je zima bela in druge zgodbe / Neli Kodrič Filipič. Ilustr. Ana Zavavlav. Založba Pivec, 2022.

v kategoriji izvirna slovenska mladinska poučna knjiga:

Mala kraljica velikih sten / Natalija Štular. Ilustr. Damijan Stepančič. Gornjesavski muzej Jesenice, enota Slovenski planinski muzej, 2022.

v kategoriji prevedena mladinska leposlovna knjiga:

Spomin na drevo / Tina Vallès. Prev. Veronika Rot. Založba Zala, 2022.

v kategoriji prevedena mladinska poučna knjiga:

Z vsemi čuti! / Philippe Nessmann. Ilustr. Régis Lejonc. Fotogr. Célestin. Prev. Jasmina Žgank. Založba Miš, 2022.

Za uvod v Mesec zlatih hrušk je izložba v knjigarni Konzorcij zaživela v novi preobleki, ki jo je zasnoval ilustrator Peter Škerl. Izložbo je krasila razstava knjig, prejemnic znaka in priznanj zlata hruška.

Zlate hruške smo promovirali skozi celo leto v strokovni in najširši splošni javnosti, tudi v medijih.

Ob 2. aprilu, mednarodnem dnevu knjig za otroke, smo, v sodelovanju s Slovensko sekcijo IBBY, že tradicionalno zasnovali bralnosodbujevalno akcijo z naslovom Posebne knjige – posebne zgodbe. V sklopu akcije smo razpisali tudi literarni in likovni natečaj. Prejeli smo 483 likovnih del in 71 literarnih del. V decembru smo pripravili odlično obiskano prireditev *Jaz sem knjiga. Ti si knjiga. Vsi smo knjige*, odprli razstavo nagrajencev Likovnega in Literarnega natečaja.

<https://www.mklj.si/novice/jaz-sem-knjiga-ti-si-knjiga-vsi-smo-knjige/>

Pripravili smo 30. Bologno po Bologni, razstavo kakovostnih knjig za otroke, v sodelovanju s Knjigarno Konzorcij in Slovensko sekcijo IBBY.

<https://www.mklj.si/novice/bologna-po-bologni-2/>

Skupaj s Kinodvorom smo promovirali kakovostne mladinske knjige, po katerih so bili posneti filmi, opozarjali s promocijski gradivi tudi na

	<p>kakovostne otroške in mladinske filme, pripravljali razstave na mladinskem oddelku KOŽ in k sodelovanju pritegnili vse mladinske oddelke MKL.</p> <p>Izvedba in zaključek mednarodnega projekta G-BOOK 2 ter začetek priprav za projekt G-BOOK 3.</p> <p>V okviru mednarodnega sodelovanja z IFLO in IBBY smo že drugič sodelovali v projektu The World Through Picture Books (3. izdaja), za katerega smo skupaj s Slovensko sekcijo IBBY pripravili izbor 10 najboljših slovenskih slikanic. S pomočjo založnikov smo pridobili tudi 2 izvoda vsakega naslova za mednarodno zbirko slikanic, dostopno v nacionalni knjižnici v Parizu in Tokiu (za študijske namene in za potujoče razstave po svetu). Eno od slikanic (Anja Štefan in Alenka Sottler: Drobtine iz Mišje doline, izdala Mladinska knjiga) smo fizično predstavili tudi na kongresu IFLE na Nizozemskem, v Rotterdamu, na posebnem slovesnem dogodku v čast temu mednarodnemu projektu. https://www.ifla.org/wp-content/uploads/ifla_cya_wtpb_3ed.pdf</p> <p>Sodelovali smo pri NMSB 2023, EU tednu športa, nacionalnem projektu #športajmoinberimo 2023, Kulturnem bazarju idr.</p> <p>Letos smo še bolj izrazito sodelovali s Kulturnim bazarjem pri projektu Tradicionalni slovenski zajtrk in pripravili ob tem tudi promocijo branja, zlasti slovenskega ljudskega slovstva in kakovostnih knjig s tega področja, prejemnic znaka za kakovost zlata hruška. https://www.nasasuperhrana.si/tradicionalni-slovenski-zajtrk/wp-content/uploads/2023/11/KB_tradicionalni_slo_zajtrk_2023_F.pdf</p> <p>Pripravili smo spremno gradivo za nacionalni projekt Rastem s knjigo za OŠ in SŠ za šolsko leto 2023/24 ter tematske sezname za: Festival Bobri, RTV Slovenija (Male sive celice), Lutkovno gledališče Ljubljana, muzeje in številne druge uporabnike.</p> <p><u>Dopolnjevanje in obdelava arhiva slovenske mladinske produkcije za študijske namene in razvoj promocije branja, bralne kulture in informacijske pismenosti pri mladih v Pionirski.</u></p>
Doseženi rezultati rednega dela kompetenčnega centra	<ul style="list-style-type: none"> - Z diseminacijo rezultatov strokovnega in raziskovalnega dela na področju mladinskega knjižničarstva in promocije branja (bralna pismenost, bralna kultura, družinska pismenost) smo dosegli vse slovenske splošne in šolske knjižnice. - Uveljavitev strokovnih priporočil na področju branja v vzgojnih in izobraževalnih ustanovah (učitelji, vzgojitelji, mentorji). - Uveljavitev zlatih hrušk kot kriterija za kvalitetno branje na nacionalnem nivoju. - Povečanje vpliva na založniško produkcijo knjig za otroke in mladino. - Vzpostavitev novih oblik sodelovanja in partnerstev s knjižnicami in drugimi deležniki na področju knjige in branja. - Vključitev Pionirske, kot kompetenčnega centra za mladinsko knjižničarstvo v nacionalne in mednarodne projekte ter diseminacija rezultatov projektov v slovenskem prostoru. - Priprava projektov pridobivanja in vzgoje novih bralcev za splošne in šolske knjižnice na nacionalnem nivoju. - Izvedba programov izobraževanja za splošne in šolske knjižničarje, učitelje, vzgojitelje, mentorje in drugo zainteresirano javnost.
Način izvedbe	<p>V sodelovanju z zunanjimi izvajalci smo pripravili izobraževalne sklope, posebej prilagojene slovenskim splošnim knjižnicam.</p> <p>Nekatere Strokovne srede smo zaradi javnozdravstvenih razmer organizirali v virtualni obliki in z vnaprej pripravljenimi posnetki.</p> <p>Vodenje delovnih skupin in aktivnosti s strokovnim povezovanjem različnih akterjev, ki delujejo na relaciji otrok in knjiga. Osnova za strokovno delo sta še arhiv slovenske in v slovenščino prevedene mladinske literature in arhiv</p>

	slovenske mladinske periodike ter interna zbirka katalogov in referenc in zbirka strokovne literature s področja mladinske književnosti in knjižničarstva.												
Nadzor nad kakovostjo izvedbe	<p>Kakovost izvedenih izobraževanj spremljamo s pomočjo evalvacijskih vprašalnikov, ki jih izpolnijo udeleženci. Aprilski simpozij je bil deležen zelo visoke evalvacijske ocene s strani njegovih udeležencev.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Povprečje</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Relevantnost vsebine simpozija</td> <td>4,9</td> </tr> <tr> <td>Zanimivost prispevkov</td> <td>4,9</td> </tr> <tr> <td>Termin simpozija</td> <td>4,8</td> </tr> <tr> <td>Organizacija simpozija</td> <td>4,9</td> </tr> <tr> <td>V kolikšni meri so vsebine uporabne za vas?</td> <td>4,8</td> </tr> </tbody> </table> <p>(1 = slabo, nezadovoljivo; 5 = odlično, učinkovito, kakovostno)</p> <p>Kar 38 udeležencev je zapisalo tudi komentar, kjer so pohvalili predvsem izbiro tematike in predavateljev, spremno gradivo ter izpostavili motivacijo za nadaljnje lastno delo. Med drugim je bi izpostavljen tudi medgeneracijski vidik in fokus na ranljive skupine mladih. Več v evalvacijskem dokumentu.</p>		Povprečje	Relevantnost vsebine simpozija	4,9	Zanimivost prispevkov	4,9	Termin simpozija	4,8	Organizacija simpozija	4,9	V kolikšni meri so vsebine uporabne za vas?	4,8
	Povprečje												
Relevantnost vsebine simpozija	4,9												
Zanimivost prispevkov	4,9												
Termin simpozija	4,8												
Organizacija simpozija	4,9												
V kolikšni meri so vsebine uporabne za vas?	4,8												
Pričakovani pozitivni učinki na razvoj knjižnične dejavnosti	<p>Pionirska si v vlogi kompetenčnega centra prizadeva za izmenjavo znanj in strokovnih pogledov mladinskega knjižničarstva z drugimi sorodnimi področji, doma in v tujini, s svojim delovanjem prispeva k razvoju bibliotekarske stroke, bralne kulture in pismenosti, pa tudi kulturne vzgoje na Slovenskem.</p> <p>S Pionirsko v vlogi kompetenčnega centra skrbimo za diseminacijo rezultatov strokovnega in raziskovalnega dela na področju mladinskega knjižničarstva in promocije branja, izmenjavo znanj in strokovnih pogledov mladinskega knjižničarstva z drugimi sorodnimi področji in skupen razvoj bibliopedagoških aktivnosti.</p>												
Dostopnost rezultatov	<p>Uporabnikom na širšem območju omogočamo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - specializirano knjižnično zbirko z arhivom, ki vsebuje mladinske knjige v slovenskem jeziku, (izvirne slovenske mladinske knjige in prevodi), slovensko mladinsko periodiko, slovenske mladinske knjige, prevedene v tuje jezike, najboljše slikanice v različnih tujih jezikih in raznolike primere starejših nekakovostnih priredb (likovnih in literarnih) znanih literarnih tekstov. - Pionirska izda Priročnik za branje kakovostnih mladinskih knjig, kjer so dostopni rezultati celoletnega dela s produkcijo prejšnjega koledarskega leta. - spletni arhiv Priročnikov za branje kakovostnih mladinskih knjig: https://www.mkjlj.si/pionirska/prirocnik. - spletni arhiv zlatih hrušk z iskalnikom kakovostnih mladinskih knjig: https://www.mkjlj.si/Pionirska/zlate-hruske/. - spletni pregled sprotne vrednotenja novo izdanih knjig z iskalnikom Knjigometer: https://www.mkjlj.si/Pionirska/knjigometer/. 												
Oblike predstavitve rezultatov	<p>Največja promocija Pionirske je raznoliko in obsežno strokovno delo in sodelovanje z različnimi ustanovami s področja bralne kulture in bralne pismenosti, pa tudi z drugimi kulturnimi ustanovami, povezanimi z otroki in knjigami, ter z ustanovami z drugih področij znanosti, s katerimi se povezuje na področju leposlovnih in poučnih knjig za otroke in mlade.</p> <p>S svojo dejavnostjo se navezuje in približuje ciljem slovenske nacionalne strategije razvijanja bralne kulture in bralne pismenosti in je tudi sodelovala pri njenem nastajanju.</p> <p>Vse dejavnosti Pionirske, zlasti Priročnik za branje kakovostnih mladinskih knjig, Strokovne srede, bralnosposobujevalne akcije, promocija zlatih hrušk, tematski sezname v medresorskem povezovanju – so medijsko odmevni in podprti.</p> <p>O njih informiramo javnost na spletni strani MKL (podstran Pionirska: www.mkjlj.si/Pionirska/), na družbenih omrežjih, v arhivu Strokovnih sred hranimo gradiva, posnetke Strokovnih sred, aprilskih simpozijev, Praznikov zlatih hrušk ter slike in tudi povzetke predavanj.</p>												

	<p>Javnost informiramo o svojem delu v strokovnih glasilih (Otrok in knjiga, Knjižnica, Šolska knjižnica, Knjižničarske novice, SeM@FoR), v medijih (v kulturnih oddajah RTV, Planet TV, Delo, Dnevnik, Večer, Sodobnost, spletni strani STA, Bukla), na Zbornici knjižnih založnikov in knjigotržcev GZS, v Društvu slovenskih založnikov, na spletnih straneh JAK RS, Bralnega društva Slovenije, Društva Bralna značka Slovenije – ZPMS, Kulturnega bazarja, Slovenske sekcije IBBY, Andragoškega centra Slovenije (Družinska pismenost), na portalu Knjižnice. si, NMSB, NIJZ, na portalu Dober tek Slovenija, spletni strani Olimpijskega komiteja Slovenije, pa tudi preko strokovnega dela DS območnih koordinatorjev za spodbujanje bralne pismenosti.</p> <p>Pionirska slovenske šolske in splošne knjižnice ter javnost mesečno obvešča o programu svojega izobraževanja Strokovnih sred z elektronsko pošto.</p> <p>Poleg tiskane izdaje Priročnika natisnemo tudi plakate zlata hruška ter zgibanko Seznam odličnih mladinskih knjig (zlatih hrušk) in drugo promocijsko gradivo za bralno-spodbujevalne akcije. Zgibanke delimo šolskim in splošnim knjižnicam in ob pomembnejših dogodkih.</p> <p>O svojem delu Pionirska obvešča tudi lokalno skupnost, ustanovitelje in financerje (Ministrstvo za kulturo, Javna agencija za knjigo, Mestna občina Ljubljana).</p> <p>Predstavitev Pionirske in njenega dela na partnerskih sestankih v okviru mednarodnega projekta G-BOOK 2.</p>
--	---

Poudarki dela kompetenčnega centra v letu 2023

V omenjenem letu smo uspešno izpeljali **6 Strokovnih sred**, na katerih smo sodelovali z 42 predavatelji. Udeležilo se jih je 413 udeležencev. V njihovem okviru bi posebej izpostavili **aprilski simpozij: Posebne knjige – posebne zgodbe** (sodelovali smo s Slovensko sekcijo IBBY). Sodelujoči strokovnjaki in avtorji so se s prispevki dotaknili knjig, ki ubesedujejo težke teme odraščanja (tudi duševne motnje, s katerimi se otroci in mladi spopadajo v pokoronskem obdobju) ter knjig, ki imajo moč, da lahko zdravijo in tolažijo. Poseben poudarek je bil na knjigah, namenjenih mladim s posebnimi potrebami. Izpostavili smo tudi prizadevanje Slovenske sekcije IBBY, ki tovrstne knjige slovenskih avtorjev pošilja v mednarodni prostor, v specialno zbirko knjig za otroke s posebnimi potrebami v Toronto. Pripravili smo tudi zelo obsežen seznam leposlovnih in poučnih mladinskih knjig in knjig za odrasle »*Posebne knjige – posebne zgodbe*«, v katerem je zbranih 130 knjižnih naslovov. Ta je vzbudil veliko pozornost in uporabo zlasti med slovenskimi šolskimi in mladinskimi knjižničarji, promotorji branja idr. strokovnjaki z različnih področij. Simpozij je odzvanjal v splošni in strokovni javnosti skozi leto (prispevki s simpozija so bili objavljeni v več številkah revije *Otrok in knjiga*, nastali so številni radijski, televizijski in pisni prispevki. Sovplivali smo na slovenski teren (šolske knjižnice in mladinski oddelki splošnih knjižnic) s pripravo razstav, pogovorov o knjigah, srečanj z avtorji, o čemer smo dobivali tudi odzive s terena.

Priročnik za branje kakovostnih mladinskih knjig 2023 si je nadel glede na letošnjo izstopajočo tematiko (»rdečo nit«) knjižne produkcije večpoveden naslov *Ne(u)sliš(a)na mladost*, s katerim smo želeli dati v fokus današnjega otroka in mladostnika (»junaka današnjega časa«), njegovo otroštvo in mladost v razmerah sedanjega časa v izstopajočih knjigah leta (zlatih hruškah) in zelo dobrih knjigah. Strokovni odbor Priročnika je pregledal 1.035 knjižnih naslovov, in med novostmi in prenovljenimi izdajami prepoznal 110 zlatih hrušk. Uvodniki v Priročniku so številčni in raznoliki. K pisanju smo pritegnili tudi nove avtorje (npr. Barbara Kelbl, strokovnjakinja s področja filmske vzgoje). Uvodniki so v sozvočju z rdečo nitjo in opozarjajo na mladostnike in njihove stiske. Poleg naših običajnih uvodnikov o statistiki obravnavanega leta, knjižnih nagradah, Priročnik za gledanje kakovostnih filmov za otroke in mlade (Petra Slatinšek) so letos objavljeni še naslednji uvodniki: *V moji koži, v tvoji koži: film in duševno zdravje* (Barbara Kelbl), *Zgodbe in bližine* (Sabina Burkeljca), uvodnik Komisije za priznanje zlata hruška, *Leto stripovskih pustolovščin in vpogledov v intimnost* (Pia Nikolić), *O iskanju poučnih knjig in biserov, ki jih tako iskanje prinaša* (dr. Tina Bilban). S promocijo zlatih hrušk (zgibanke, plakati, nalepke idr.) smo dosegli celotno Slovenijo (šolske knjižnice, mladinski oddelki splošnih knjižnic, knjigarne) in zamejstvo, tudi tujino.

Partnerstvo z ZBDS in njeno strokovno komisijo (7- članska strokovna komisija uveljavljenih, »referenčnih« slovenskih mladinskih in šolskih knjižničarjev, 1 strokovnjak za področje knjižnega

oblikovanja in likovnosti) **za izbor priznanj zlata hruška** (iz seznama zlatih hrušk, ki jih pripravi strokovni odbor Priročnika), je letos potekalo že tretje leto in se je izkazalo kot uspešen način končnega izbora priznanj zlata hruška, po zgledu najboljših tujih praks. S tem so zlate hruške in priznanja zlata hruška pridobile v javnosti še dodatno veljavo, saj so postale strokovna nagrada naše stanovske organizacije najboljšim otroškim in mladinskim knjigam leta. Opravili smo tudi evalvacijo skupnega dela in sodelovanja ter predlagali izboljšave za delo v prihodnje.

Praznik zlatih hrušk (v okviru Slovenskega knjižnega sejma, na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani) se ponaša z izjemno udeležbo. Na Prazniku smo gostili zlate založnike in prejemnike priznanj zlata hruška, avtorje, urednike, med drugimi gosti so bili zastopani v velikem številu tudi študentje Oddelka za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo s profesorico doc. dr. Sabino Fras Popović. Tuja nagrajena avtorja (dobitnika priznanj zlata hruška 2023: katalonska pisateljica Tina Valles (*Spomin na drevo*) in francoski avtor poučne knjige Philippe Nessmann (*Z vsemi čuti!*) so nam za pogovor s prejemniki priznanj zlata hruška 2023 poslali svoje zahvalne video posnetke. Praznik zlatih hrušk je postal vseslovensko praznovanje odličnih otroških in mladinskih knjig, ter poklon vsem tistim, ki jih ustvarjajo in širijo med mlade bralce. Deležen je bil velike medijske pozornosti.

Zlate hruške 2022 so se do 17. 1. 2023 svetile na **slavnostni razstavi knjigarne Konzorcij** v Ljubljani, ki jo je pripravil ilustrator Peter Škerl. Zlate hruške so v januarju 2023, Mesecu zlatih hrušk, bile še posebej izpostavljene po celotni knjigotrški mreži Mladinske knjige Trgovina po Sloveniji, v knjigarni Sanje in knjigarni Lutkovnega gledališča v Ljubljani.

Posebej bi izpostavili zelo uspešno **Bralnospodbujevalno akcijo ob 2. aprilu (BSA)**, z naslovom *Posebne knjige – posebne zgodbe*, ki smo jo pripravili v Pionirski, ob sodelovanju s Slovensko sekcijo IBBY. BSA smo povezali vsebinsko s poslanico Grške sekcije IBBY otrokom vsega sveta ob 2. aprilu, mednarodnem dnevu knjig za otroke z naslovom *Jaz sem knjiga, preberi me!* Akcija je potekala vse do prve polovice novembra; ob njej smo razpisali dva ustvarjalna natečaja (Likovnega in Literarnega) in k sodelovanju povabili vse slovenske vrtce, osnovne šole idr. Odziv je bil odličen; prejeli smo 483 likovnih del in 71 literarnih del. Z dvema strokovnima komisijama smo izbrali 17 nagrajencev: knjižne nagrade, kakovostne knjige, je prispevala založba Mladinska knjiga, ki s tem tudi sodeluje pri spodbujanju branja otrok in mladih. Pripravili smo zelo dobro obiskano zaključno prireditev *Jaz sem knjiga. Ti si knjiga. Vsi smo knjige* (nagrajenci in udeleženci iz vse Slovenije, tudi njihovi starši, družine, mentorji), na Oddelku za otroke in mladino MKL, KOŽ, smo pripravili razstavo nagrajenih likovnih in literarnih del z obeh natečajev. Razveseljivo je, da so poleg mlajših otrok (predšolsko obdobje in prva triada OŠ) prevladovali starejši šolarji (2. in 3. triada OŠ), kar je presenetljivo in pozitivno. K sodelovanju v komisijah smo povabili strokovnjakinji s področja likovnosti (prof. dr. Bea Tomšič Amon s Pedagoške fakultete v Ljubljani in likovna pedagoginja Katarina Škofic) in strokovnjakinja s področja mladinske književnosti (pisateljica in mladinska knjižničarska Ida Mlakar Črnič). Medijsko je bila ta aktivnost močno opažena (*Bralne čajanke na daljavo*, aprilski simpozij, objavljeni avtorski prispevki s simpozija v reviji *Otrok in knjiga*).

Sodelovanje v mednarodnem projektu G-BOOK 2: European teens as readers and creators in gender positive narratives.

EU projekt G-BOOK 2 je namenjen promociji literature, ki upodablja pozitivne spolne vloge in modele, je odprta in raznolika ter ne vsebuje stereotipov, pač pa spodbuja spoštovanje in raznolikost. V letu 2021 smo se osredotočili na pripravo mednarodne spletne bibliografije, poudarek leta 2022 je bil neposreden stik s ciljno publiko projekta, mladimi od 11 do 14 let, leto 2023 pa bilo namenjeno predvsem diseminaciji in poročilom.

2023: Organizirali smo mednarodni sestanek s partnerji projekta ter sočasno pripravili G-BOOK razstavo na mladinskem oddelku. Udeležili smo se zaključnega srečanja v Parizu, kjer smo predstavili opravljene aktivnosti MKL in kjer so bili razstavljeni izdelki otrok. Pomagali smo pripraviti 4 novičnike, ki smo jih poslali po naši bazi kontaktov. Pripravili smo izbor gradiv za predstavitev MKL, ki so bila vključena v krajši in daljši promocijski G-BOOK video. Oba sta dostopna na spletni strani projekta ter MKL, ravno tako ostala gradiva, ki so nastala tekom projekta. Iz proračuna projekta smo dokupili knjige za MKL knjižnično zbirko in jo tako obogatili z literaturo, ki predstavlja G-BOOK teme. Pripravili in oddali smo zaključno finančno, tehnično ter diseminacijsko poročilo. Projekt se je zaključil 14. junija 2023. Potekal je tudi že zoom sestanek s partnerji za oddajo prijave na razpis za G-BOOK 3. Projekt bi še vedno potekal v okviru EU programa Ustvarjalna Evropa, bi pa iz majhne finančne sheme prešel na srednjo. Oddali smo že formalno/vsebinski vprašalnik, na podlagi katerega glavni partner, Univerza v Bologni, s projektno pisarno ARGO pripravlja skupno vlogo, ki mora biti oddana do 23. januarja 2024.

Slovenska sekcija IBBY je v letu 2023 nominirala vodjo MKL, Pionirske, mag. Darjo Lavrenčič Vrabec za mednarodno nagrado IBBY za promocijo branja, to je IBBY-iRead Outstanding Reading Promoter Award 2024.

dr. Teja Zorko
direktorica

Poročilo so pripravili:

- dr. Simona Šinko, Učni center, strokovna sodelavka za izobraževanje
- Mateja Lesar, Učni center, strokovna sodelavka za izobraževanje
- mag. Darja Lavrenčič Vrabec, vodja Pionirske – Centra za mladinsko književnost in knjižničarstvo
- zaposleni v Pionirski – Centru za mladinsko književnost in knjižničarstvo
- mag. Aleš Klemen, pomočnik direktorice za strokovno delo

V skladu s 13. členom Sklepa o ustanovitvi javnega zavoda Mestna knjižnica Ljubljana (Uradni list RS, št. 30/08 in 105/08) je Svet javnega zavoda na svoji 22. seji dne 26. 2. 2024 potrdil Letno poročilo Mestne knjižnice Ljubljana za leto 2023 ter Vsebinsko in finančno poročilo o izvajanju posebnih nalog osrednje območne knjižnice, ki je priloga in sestavni del Letnega poročila MKL za 2023.